

HUNGARIAN A1 – HIGHER LEVEL – PAPER 1
HONGROIS A1 – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
HÚNGARO A1 – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Monday 19 May 2003 (morning)

Lundi 19 mai 2003 (matin)

Lunes 19 de mayo de 2003 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Rédiger un commentaire sur un seul des passages.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento.

Írjon kommentárt az alábbi szövegek egyikéről!

1. (a)

INTELMEK KEZDŐ FELHÁBORODÓKHOZ

Felháborodom, tehát vagyok. A felháborodás, — a mai társadalomban — a szellemi ember létének legmagasabbrendű kifejezése. Felháborodni nem személyes sérelmekért, elvi alapon: ez az entellektüel végső és legintenzívebb teljesítménye, ez az ő barikád harca. Ifjú entellektüelek, tanuljátok meg a felháborodás művészetét!

5 A felháborodás nem csupán „negatívum”. Ha valami ellen felháborodom, annak ellenkezőjéért lelkesedem, ha valamit elutasítok, annak ellenkezőjét követelem. Lehet, hogy ez az ellenkező még nincs kéznél, és még is tudom pontosan, milyen lesz. Csak egy bizonyos: akarom. Akarom azzal, hogy nem akarom az ellenlábását, a meglevőt, a fennállót. Egyelőre még birtokon kívül állok, még nem formálhatom meg tökéletesen az újat — most még csak feiháborodhatom a meglevő ellen. A felháborodás a hatalom birtokán kívül álló entellektüel legerősebb fegyvere. Ezért nem lehetnek más szövetségesei, mint a birtokon kívül álló tömegek. Ifjú entellektüelek, kezdő felháborodók, sohase felejtsetek ezt!

15 Mi háborítja fel a szellem emberét? Semmi esetre sem személyes ügy. Ez csak bizonyos gyakorlati reflexet válthat ki belőle, haragot, irigységet, esetleg taktikus lépéseket. Hozzájárulhat ez is a felháborodáshoz, de — önmagában nem elég. Valami személyentüli kell hozzá, valami általános elvi. Az elnyomott, kizsákmányolt emberek tömegét a személycs sérelmek rendszeres, koordinált tömege teszi harcossá: a tömegnél a személyes és az általános, a gyakorlati és az elvi oszthatatlanul egy. Az entellektüelnél, akinek 20 gondolkozása és munkája magányos jellegű, más a helyzet. A tömeg személyes sérelme az ő számára elvi sérelmet jelent, és csak ezen keresztül válik személyes élménnyé. A tömeg ügye az ő személyes ügyévé lesz — ha azzá segíti a megfelelő elvi funkció, a felháborodás. Csakis így érthető, hogy vannak jómódban élő szellemi emberek, akik az éhező tömeg 25 ügyének harcosává lesznek, és vannak nyomorgó szellemi emberek, akik rongyos ruhában, kinosan összekoldult két pengővel a zsebükben is a birtokon belül levők hívei maradnak. Újra meg újra véssétek emlékezetetekbe, ifjú entellektüelek: nem a személyes sérelem a döntő. Emlékeztetek néhány híres, szociális író esetére? Személyes sérelmük vitte őket a tömeg közelébe, ahelyett hogy a tömeg sérelme vált volna, az elv közvetítő közegén keresztül, a ő személyes ügyüké. Idővel valahogy belefáradtak a sértődésbe, melyre már 30 kevesebb okuk is volt. Személyi ügyeik javultak, és ők megkötötték a maguk különbékéjét. Ifjú entellektüelek, okuljatok a példájukon. A ti felháborodástokhoz elvi alap kell, sőt, bizonyos fokig elméleti alap. Nincs magasrendű felháborodás elmélet nélkül. Tudni kell bizonyos dolgokat: csakis így háborodhattok fel egy hazug ember, egy csúnya szobor, egy pongyola gondolat vagy egy hazug, csúnya és pongyola társadalom ellen.

35 Van köztetek, aki nem tud felháborodni — vagy aki mindenben egyformán háborodik fel. Van, aki elviselhetőnek találja, hogy az erős Péter fejbe üti a gyenge Pált — és van, akit az is felháborít, hogy Pál vissza meri ütni Pétert. Az előbbiekről, a rendíthetetlenekről, a „bölcsek”-ről most ne essék szó — ők azok a silány és hasznavethetlen entellektüelek, akikre találóan áll Wilde Oszkár mondása: „A bölcs ember mély nyugalommal tűri a 40 csapásokat, melyek felebarátját érik.” Fontosabbak és veszélyesebbek a túl nyugtalanok, a túl háborodók. Sokan vannak, és rossz a szemmértékük. Az erős Péter támadó ütése és a

gyenge Pál védekező ütése számukra egyforma. Ütni nem szabad, mondják, még visszaütni sem. Az ő szellemük diktálja a közelmúlt egy híressé vált riportcímét, mely így kezdődött: „Példátlan brutalitással védekeznek...” Ők azok akik egyformán sajnálják a le taglózott borjút és a mézáróst, aki izomlázat kap a taglózástól. Ők azok, akik mindkét félnek megértést ajánlanak, mikor az egyik már fojtogatja a másikat, ők azok, akik mindkét féllel szemben megőrzik szigorú semlegességüket, akkor is, mikor a gyengébb már alig piheg az erősebb markában. Ők azok, akik nem ismernek különbséget erőszak és erőszak között — és akik nem ismerik fel a nagy hasonlatosságokat sem. Mert nem minden erőszak szemmel látható, nem minden gyilkosság jár vérrel. Az éhség van olyan kegyetlen gyilok, mint a kés. Vannak, akiket megdöbbsent egy utcai zavargás néhány áldozata, de érintetlenül hagy százezer: ember tengődő, lassú inségnusztulása. Ifjú entellektüelek, ne kövessétek ezeket. Tanuljátok meg jól, hova kell irányítani felháborodástokat. Drága fegyver, bűnt követ el, aki helytelenül és felületesen használja. Ifjú entellektüelek, legyetek igazságosak: ne mérjétek egyenlő mértékkel !

És még egyet: sohase szégyenkezzetek felháborodástok miatt. Ne higgyétek, hogy „vad” és szellemi emberhez méltatlan indulat. Szokatlan és nemvárt helyzetekben bontakozik ki a legfényesebben az emberi méltóság. Legyetek okosak — ez az első szabály; de legyetek elszántak is, ez a második és nem kevésbé fontos. „Éljetek veszedelmesen” — mondta Nietzsche, és ezt még így lehetne megtoldani: érezzetek veszedelmesen, sőt, gondolkodjatok veszedelmesen. Ne hódoljatok az indulat és gondolat kettősségének, higgyetek e kettő egységében. A gondolat számítsa ki a távolságot és a szükséges lendítőerőt— aztán az indulat repítsen benneteket, egyéniségtek biztos, de szűk partjáról, tágas veszélyek felé. Ifjú entellektüelek, vállaljátok a legnagyobb kockázatot: egy-egy nagy, döntő pillanatban veszítsétek el magatokat. Merüljétek alá a tömeg törénelmi kavargásában, hogy később, a vihar után felbukkanva, derűs ég alatt, megújultan találkozzatok ismét magatokkal.

Bálint György, *Intelmek kezdő felháborodókhoz* (1936 részlet)

1.(b)

Ő

Ahogy az egyházak tanítják
Úgy biztosan nem
Világnagy vállfaként
Hogy ráaggassuk vétkeinket
5 És üdvözlünk
A menny vizontszolgáltatásaképpen

Kételkedés nélkül nincs bizonyosság
S miért lennék pont én a sátán
Ha valamit csak jól szeretnék érteni
10 És ezért eszméről eszmére ugorva
Megkísérlem az átkelést
A zajló csillagjégfolyón

Bölcséletileg ez
A saját farkába harapó kígyó esete
15 A végtelennel
Költőileg viszont
Másképp sehogy sem értelmezhető

Ember vagyok embernek képzelem
Csak nálunk tökéletesebbnek
20 Tudja a különbséget jó és rossz között
És nem roppantja össze
A rettenetes felelősség

Hadd hihessem mindenek ellenére
Hogy létezik
25 Hogy van mérték az általános viszonylagosságban is
Hogy ő a harag és a lázadás is
Betegségben és bajban
Armíg csak élek
Hadd éljem szép világomat
30 Az ő világát
Az ő nevével
Kimondhatatlan
Parázként égető
Nevével néma számon

Orbán Ottó (1936-2002),Ő